

Nämnden Svenska rum 11.06.2026 § 67

§ 67

Utlåtande om en motion om att minska höga ljudnivåer och orolighet i skolorna i Esbo

Beredning och upplysningar:
Helin Erkko
Lippo Asko
Reimars Mia
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Direktör för sektorn för fostran och lärande Narvo-Akkola Merja

Nämnden Svenska rum ger ett utlåtande enligt redogörelsen om ledamot Henna Kajavas och 17 andra ledamöters motion 23.2.2026 om att minska höga ljudnivåer och orolighet i skolorna i Esbo.

Behandling

Direktör för Svenska bildningstjänster Barbro Högström var föredragande, då direktör för sektorn för Fostran och lärande Merja Narvo-Akkola var förhindrad.

Beslut

Nämnden Svenska rum
Förslaget godkändes enhälligt.

Redogörelse

Sammandrag

Henna Kajava och 17 andra ledamöter lämnade 23.2.2026 en motion om att minska höga ljudnivåer och orolighet i skolorna i Esbo samt om att utarbeta ett program för bekämpning av detta.

I motionen betonas bullrets inverkan på elevernas välbefinnande, koncentration och lärande. Motionen grundas på forskningsinformation från Institutet för hälsa och välfärd samt på expertmaterial från Finska Hörsselförbundet. Dessutom har ungdomsfullmäktige i sitt initiativ lyft fram behovet av tysta rum som kan användas under skoldagen. Ungdomsfullmäktiges utlåtande om motionen finns att läsa som tilläggsmaterial.

Rådet för personer med funktionsnedsättning i Esbo understöder utarbetandet av ett separat program för bekämpning av höga ljudnivåer för skolorna i Esbo. Uppföljningen av hur åtgärderna i det utarbetade programmet utfaller och fungerar bör ordnas. Rådets utlåtande i sin helhet om fullmäktigemotionen finns att läsa som tilläggsmaterial.

Sektorn för fostran och lärande anser att temat som lyfts fram i motionen är viktigt och aktuellt. Hanteringen av höga ljudnivåer och sensorisk belastning främjas redan nu systematiskt i Esbo som en del av planeringen och ombyggnaden av skollokaler och i skolornas dagliga verksamhet. Anvisningarna för funktionell skolplanering styr till att beakta ljudmiljöns kvalitet och möjligheten att arbeta i en lugn miljö.

Sektorn anser dock inte att det är ändamålsenligt att utarbeta ett separat program för bekämpning av höga ljudnivåer som gäller hela staden, utan anser att de mest verkningfulla lösningarna skapas i de enskilda skolorna och utveckling av arbetssätten i vardagen.

Beredning av utlåtandet

Utlåtandet har beretts i samarbete mellan finsk grundläggande utbildning och svenska bildningstjänster samt staben för sektorn för fostran och lärande. Utlåtandet behandlades och återremitterades av nämnden för fostran och lärande 27.5.2026. Rådet för personer med funktionsnedsättning i Esbo gav sitt utlåtande om fullmäktigemotionen 3.6.2026. Utlåtandet behandlas av nämnden för fostran och lärande 10.6.2026 och av nämnden Svenska rum 11.6.2026.

Verkningarna av höga ljudnivåer och orolighet

I motionen fästs uppmärksamhet vid höga ljudnivåer och orolighet i skolorna i Esbo och deras inverkan på elevernas välbefinnande och lärande. I motionen föreslås att Esbo stad utarbetar ett separat program för bekämpning av höga ljudnivåer i skolorna. Programmet skulle genomföras på ett mångsidigt sätt och uppdateras regelbundet. Motionen grundar sig på forskningsinformation från Institutet för hälsa och välfärd (THL) och på expertmaterial som utarbetats av Finska Hörsselförbundet.

Sektorn för fostran och lärande anser att temat som lyfts fram i motionen är viktigt och motiverat. Enligt undersökningar som gjorts av Institutet för hälsa och välfärd upplever en stor del av eleverna i grundskolorna och gymnasierna störande höga ljudnivåer och orolighet under skoldagen. Dessa upplevelser har samband med till exempel trötthet, huvudvärk och koncentrationssvårigheter. Även skolans personal utsätts för höga ljudnivåer, vilket kan påverka välbefinnandet i arbetet och orsaka belastning av rösten. Att minska höga ljudnivåer och orolighet stöder således både elevernas förutsättningar för lärande och personalens hälsa i arbetet.

Hantering av höga ljudnivåer som en del av lokalplaneringen

I Esbo är hanteringen av höga ljudnivåer och orolighet i skolorna redan nu en central del av planeringen, byggandet, ombyggnaden och användningen av skollokaler. För nya lokaler och lokaler som ska ombyggas följs Esbo stads anvisningar för funktionell skolplanering, där kvaliteten på ljudmiljön och hanteringen av den sensoriska belastningen är en väsentlig del av definitionen av en god och inkluderande inlärningsmiljö. I anvisningen betonas bland annat en tydlig avskiljning av undervisningssalarna och korridorområdena, den akustiska planeringen av lokalerna, tillräcklig ljudisolering samt hanteringen av efterklang. Särskild uppmärksamhet ägnas åt stora rum som är utsatta för buller, såsom matsalar, gymnasalar och skolans gemensamma entréhallar samt trafikområden.

Funktionella och pedagogiska lösningar

Utöver den strukturella och tekniska planeringen betonar staden funktionella och pedagogiska lösningar för hantering av höga ljudnivåer. Enligt forskningsrön är förebyggande av höga ljudnivåer och lösningar som hänför sig till vardagspraxis ofta de mest verkningfulla och samtidigt mest kostnadseffektiva metoderna.

Till metoderna hör till exempel arrangemang för grupper och gårdar, möjlighet att arbeta i smågrupper, ordnande av lugna rum och vilorum samt skolspecifika rutiner som stöder arbetsron och klara övergångssituationer under skoldagen. Det är också centralt att effekterna av höga ljudnivåer presenteras på ett begripligt sätt som en del av skolans gemensamma verksamhetskultur.

I Esbo främjas redan nu en minskning av höga ljudnivåer och orolighet på ett övergripande sätt som en del av planeringen och ombyggnaden av skolor samt i den dagliga verksamheten.

Expertis om verkningarna av höga ljudnivåer

I Institutet för hälsa och välfärds och Finska Hörsselförbundets expertmaterial betonas det att höga ljudnivåer inte bör granskas enbart med hjälp av decibelnivåer eller lagstadgade gränsvärden. Upplevd störning, belastning och de höga ljudnivåernas inverkan på kognitivt arbete är centrala faktorer i skolmiljön. Staden beaktar dessa utgångspunkter som en del av lokalplaneringen, den pedagogiska planeringen och skolornas verksamhetsmodeller i skolvardagen.

Bedömning om ett separat program för bekämpning av höga ljudnivåer

I nuläget anses det dock inte vara ändamålsenligt att utarbeta ett separat program för bekämpning av höga ljudnivåer för hela staden. Skolornas bygnadsbestånd, lokallösningar och verksamhetsmiljöer varierar betydligt, och fungerande lösningar kräver att varje skola och lokal granskas separat. Dessutom förutsätts för ett lagstadgat program för bekämpning att de dagliga bullergränsvärdena överskrids, vilket i regel inte förekommer i skolorna. Ett enhetligt program av allmän karaktär riktar sig inte nödvändigtvis effektivt till de situationer där höga ljudnivåer och orolighet upplevs vara särskilt betungande.

Tysta lokaler som en del av skolans vardag

De ungas syn på effekterna av höga ljudnivåer och orolighet har också framkommit i ungdomsfullmäktiges initiativ, där behovet av tysta rum eller vilorum som kan användas under skoldagen har betonats. Denna synvinkel stämmer överens med riktlinjerna i Esbo stads anvisningar för funktionell skolplanering, där en sinnesvänlig inlärningsmiljö samt möjligheten till lugn och ro, fokuserat arbete och stöd för sinnesregleringen betonas. I nya skolor och skolor som ombyggs granskas lokaler som lämpar sig för vila och lugn verksamhet som en del av lokalplaneringen och helhetslösningen i enlighet med skolspecifika behov och möjligheter. I den dagliga verksamheten kan motsvarande lokaler och lokallösningar utnyttjas flexibelt som en del av skolans vardag och för att stödja elevernas välbefinnande.

Slutsatser

Problemen i anslutning till höga ljudnivåer och orolighet i skolorna behandlas redan nu systematiskt som en del av utvecklingen av verksamhetsmiljöerna i stadens skolor. Utvecklingsarbetet fortsätter som en del av den normala planeringen av verksamheten och lokalerna utan att ett separat program för bekämpning av höga ljudnivåer utarbetas.

Bilaga

Tilläggsmaterial

- Valtuustoaloite melun ja rauhattomuuden vähentämiseksi Espoon kouluissa
- Nuorisovaltuuston lausunto valtuustoaloitteeseen melun ja rauhattomuuden vähentämiseksi Espoon kouluissa
- Vammaisneuvoston lausunto valtuustoaloitteeseen melun ja rauhattomuuden vähentämiseksi Espoon kouluissa

För kännedom